

-Рачунске вежбе-

Реални мерни појачавачи

Задатак 1. Широкопојасни мерни појачавач се састоји из три индентичне појачавачке секције. Израчунати пропусни опсег B и укупно појачање $A[dB]$, ако је GB продукт једне појачавачке секције 250 MHz , а одабрано појачање $G=4$.

$$F = GB \approx Af_g.$$

$$F = GB, \text{ следи да је пропусни опсег } B = \frac{F}{G} = \frac{250\text{ MHz}}{4} = 62,5\text{ MHz}.$$

$$GB = 250\text{ MHz} \approx Af_g, \text{ појачање } A=3, \text{ следи да је:}$$

$$f_g = \frac{250\text{ MHz}}{3} = 83,333\text{ MHz}.$$

Гранична фреквенција за n појачавача рачуна се из следећег израза:

$$f_{g,n} = f_g \sqrt{2^{\frac{1}{n}} - 1}.$$

$$f_{g,3} = f_g \sqrt{2^{\frac{1}{3}} - 1} = 62,5\text{ MHz} \sqrt{1,2596 - 1} = 62,5\text{ MHz} \sqrt{0,2596} = 31,846\text{ MHz}.$$

Пошто се широкопојасни мерни појачавач састоји од трииндентичне појачавачке секције, $n = 3$

$$A = 4 \cdot 4 \cdot 4 = 64.$$

$$A[dB] = 10 \log A = 10 \log(64) = 10 \cdot 1,80618\text{ dB} = 18,0618\text{ dB}.$$

Задатак 2. Колико минимално појачавачких степени (секција) треба каскадно везати у улазном колу осцилоскопа да би се добило укупно појачање $A \geq 10$, ако је горња гранична фреквенција $f_g = 150\text{ MHz}$? GB продукт једног појачавачког степена је $F = GB = 1000\text{ MHz}$.

$$F = GB \approx Af_g$$

$$A = \frac{F}{f_g} = \frac{1000\text{ MHz}}{150\text{ MHz}} = \frac{100}{15} = 6,66667 \text{ није испуњен услов}$$

За $n = 7$, није испуњен услов зато што је

$$f_{g,7} = f_g \sqrt{2^{\frac{1}{7}} - 1} = 150\text{ MHz} \sqrt{1,1041 - 1} = 150\text{ MHz} \sqrt{0,1041} = 48,3943\text{ MHz}.$$

За $n = 2$ појачавачке секције

$$A = 4, \text{ било би } 4 \cdot 4 = 16 \geq 10,$$

$$f_g = \frac{F}{A} = \frac{1000\text{ MHz}}{4} = 250\text{ MHz}, (250\text{ MHz} > 150\text{ MHz}, \text{ то је ок})$$

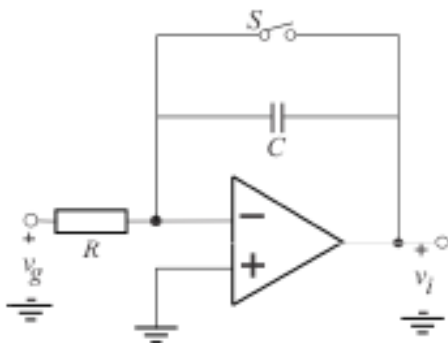
Студијски програм: Комуникационе технологије
 Предмет: ЕЛЕКТРОНСКА МЕРНА ИНСТРУМЕНТАЦИЈА

$$f_{g,2} = f_g \sqrt{2^{\frac{1}{2}} - 1} = 250 \text{ MHz} \sqrt{1,4142 - 1} = 250 \text{ MHz} \sqrt{0,4142} = 250 \text{ MHz} \cdot 0,6436$$

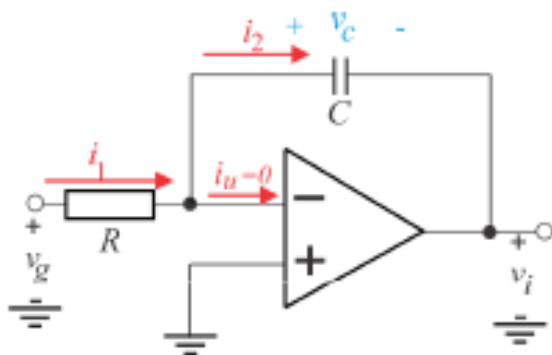
$$f_{g,2} = 160,899 \text{ MHz.}$$

160,899 MHz > 150MHz, испуњен је услов!

Коло за интеграљење – интегратор

Период интеграције контролисан је прекидачем S, који се отвара у тренутку $t=0$, када почиње процес интеграљења, а затвара се у тренутку $t=T$ и прекида процес интеграљења, празни кондензатор C и припрема интегратор за нови циклус интеграљења.

$$i_1 = \frac{U_{ul}}{R},$$

$$i_2 = -\frac{U_{iz}}{Z_c} = -\frac{U_{iz}}{1/j\omega C} = -j\omega C \cdot U_{iz},$$

$$i_1 = i_2.$$

$$U_{iz} = u_c - \frac{1}{RC} \int_0^t U_{ul} \cdot dt.$$

Задатак 3. Нацртати интегратор реализован са операционим појачавачем. Ако се на улаз интегратора са следећим вредностима компонената, отпорником отпорности $R=100\text{k}\Omega$, кондензатором капацитивности $C = 1\mu\text{F}$ и напајањем $V_{cc} = \pm 10\text{V}$, доведе једносмерни напон $U_{ul} = 0,5\text{V}$, под претпоставком да је у почетном тренутку кондензатор био празан, одредити вредност напона на излазу, U_{iz} , после 100ms .

Како је у почетним тренутку кондензатор празан, напон на кондензатору $u_c = 0\text{V}$, следи да је:

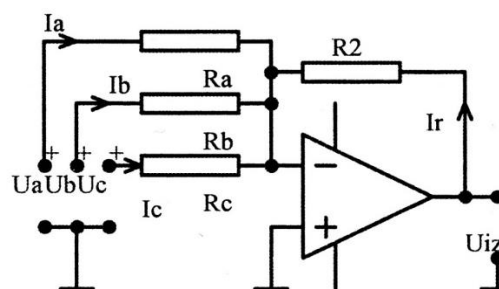
$$U_{iz} = -\frac{1}{RC} \int_0^t U_{ul} dt.$$

Студијски програм: Комуникационе технологије
 Предмет: ЕЛЕКТРОНСКА МЕРНА ИНСТРУМЕНТАЦИЈА

$$U_{iz} = -\frac{1}{RC} \int_0^t U_{ul} dt = -\frac{1}{10^5 \Omega \cdot 10^{-6} F} \cdot \int_0^{100ms} 0,5V dt = \frac{0,5V}{0,1} \int_0^{100ms} dt = 5 \cdot t \Big|_0^{100ms},$$

$$U_{iz} = 5 \cdot 100ms = 500ms.$$

Сабирач са операционим појачавачем

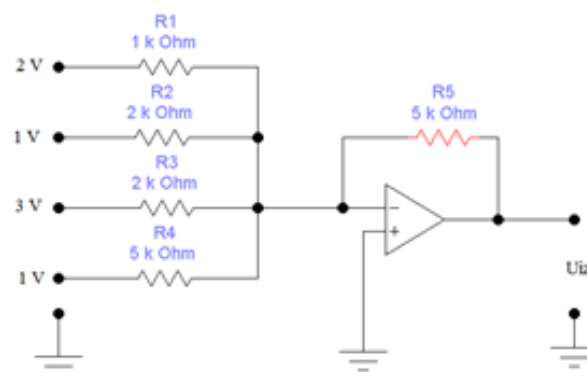
Напон на излазу сабирача сразмеран је збиру улазних напона.

Када је неинвертујући улаз (+) је на потенцијалу масе (нула - 0V) и операциони појачавач (ОП) је идеалан, тада ће инвертујући улаз (-) бити на потенцијалу масе.

Како је код идеалног ОП занемарљива струја која протиче кроз ОП, збир струја се пише према II Кирхофовом закону.

$$U_{iz} = -R_2 \left(\frac{U_a}{R_a} + \frac{U_b}{R_b} + \frac{U_c}{R_c} \right).$$

Задатак 4. За сабирач реализован операционим појачавачем као на слици, одредити вредност излазног напона. Познато је: $R_1=1k\Omega$, $R_2=2k\Omega$, $R_3=2k\Omega$, $R_4=5k\Omega$, $R_5= R_F=5k\Omega$, $V_1=2V$, $V_2=1V$, $V_3=3V$ и $V_4=1V$.

Студијски програм: Комуникационе технологије
 Предмет: ЕЛЕКТРОНСКА МЕРНА ИНСТРУМЕНТАЦИЈА

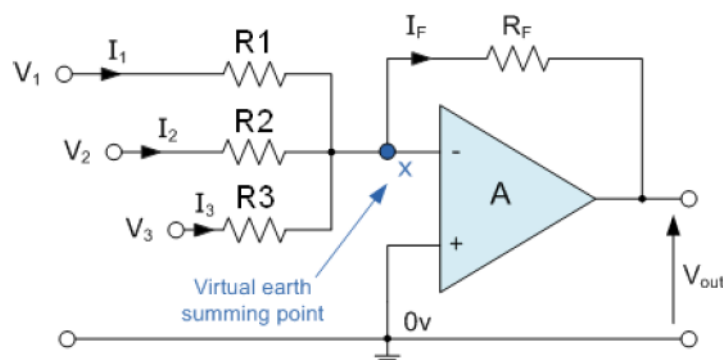
У општем случају излазни напон је: $U_{iz} = -R_F \left(\frac{U_1}{R_1} + \frac{U_2}{R_2} + \dots + \frac{U_n}{R_n} \right)$,

$$U_{iz} = -R_5 \left(\frac{U_1}{R_1} + \frac{U_2}{R_2} + \frac{U_3}{R_3} + \frac{U_4}{R_4} \right) = -5 * 10^3 \Omega \left(\frac{2V}{10^3 \Omega} + \frac{1V}{2 * 10^3 \Omega} + \frac{3V}{2 * 10^3 \Omega} + \frac{1V}{5 * 10^3 \Omega} \right)$$

$$U_{iz} = -5 * 10^3 \Omega \left(\frac{20V + 5V + 15V + 2V}{10 * 10^3 \Omega} \right) = -5 * 10^3 \Omega \frac{42V}{10 * 10^3 \Omega} = -21V.$$

Задаци за вежбање

1. Широкопојасни мерни појачавач се састоји из четири индентичне појачавачке секције. Израчунати пропусни опсег B и укупно појачање $A[dB]$, ако је GB продукт једне појачавачке секције $220 MHz$, а одабрано појачање $G = 3$.
2. Нацртати интегратор реализован са операционим појачавачем. Једносмерни напон $U_{ul} = -1V$ је доведен на улаз интегратора са следећим вредностима компонената, отпорником отпорности $R = 1M\Omega$, кондензатором капацитивности $C = 100 nF$. Под претпоставком да је у почетном тренутку кондензатор био празан, одредити време за које ће вредност излазног напона достићи вредност напона напајања $V_{cc} = \pm 15 V$.
3. За сабирач реализован операционим појачавачем као на слици, одредити вредност излазног напона ако је познато: $R_1 = 10 k\Omega$, $R_2 = 20 k\Omega$, $R_3 = 30 k\Omega$, $R_F = 50 k\Omega$, $V_1 = 0,5 V$, $V_2 = 0,8 V$ и $V_3 = 1,2 V$.

Предметни асистент: др Наташа Нешић